

Museum Lolland-Falster, 11. december 2017

Erik Kristiansen, ph.d.

ek@museumlollandfalster.dk

STEDET FORTÆLLER DANMARKSHISTORIE – BERETNING

Målet med projektet "Stedet fortæller danmarkshistorie" er, at formidle regional danmarkshistorie gennem originale lyddramaer, skabt til udvalgte lokaliteter der har spillet en rolle i danmarkshistorien.

Projektet har skabt 12 originale lyddramaer om 12 perioder i danmarkshistorien på 12 udvalgte steder på Lolland-Falster. Brugere har kunnet lytte til dramaerne på stederne og hjemmefra. Der har været afholdt lanceringsarrangementer på de enkelte steder og borgergrupper har deltaget i udviklingen af manuskripterne. Desuden har projektet været dækket af DR P4 og lokal presse.

Hvert lyddrama er skabt som en historie, skrevet til hver enkel lokalitet og forsynet med original nykomponeret musik. Formatet er en fiktiv historie, skrevet af en forfatter og indspillet af professionelle skuespillere, beregnet på at skulle opleves på stedet. Brugere har kunnet besøge stederne og høre hvert enkelt drama, og således samtidig kunne opleve landskabet. Nogle af stederne og historierne var velkendte, mens andre foregik på lokaliteter, hvor der i dag ikke er mange spor tilbage.

PROCES - LYDDRAMAERNE

Museum Lolland-Falster udvalgte 12 steder, jævnt spredt over Lolland og Guldborgsund kommuner, hvor hvert sted var en vigtig lokalitet for en periode. Stenalderne var således henlagt til Halskov vænge på Falster, mens sidste afsnit med Velfærdssamfundet blev et koldkrigsdrama placeret på Marinstationen på Falsters sydspids.

Den lokale og anerkendte krimiforfatter, Ole Clifford, blev valgt som husforfatter. Han skriver meget visuelt, er dygtig til at skabe et drama og vant til deadlines, så han viste sig at være det ideelle valg.

I processen omkring skabelsen af lyddramaerne ønskede vi at inddrage brugerne. Vi skabte en proces, hvor vi inviterede forskellige brugergrupper, heriblandt bl.a. folk fra naturfredningsforeningen, Sønderskovhjemmet (hjemløse), soldaterveteraner, og pilgrimshuset i Maribo. Hver gruppe blev tilknyttet en historie og der blev arrangeret et møde på hvert af de 12 steder med deltagelse af den udvalgte brugergruppe, forfatteren, en fra projektgruppen samt en fagperson fra museet. Formålet var at skabe grobund for lyddramaet – både fagligt og fortælle-mæssigt. Det skete ved at museets fagperson holdt en guidet tur på stedet, hvorefter brugergruppen kom med deres forståelse af stedet og historien - set fra deres særlige vinkel. Ved Virket vold, som er en jernalderlokalitet, kunne soldaterveteraner således bidrage med deres historie om at være i krig og forcere volde, mens hjemløse fra Sønderskovhjemmet i forbindelse med koldkrigsdramaet kunne fortælle om det at være udenfor samfundet og sårbar. Det blev 12 særdeles spændende møder, som gav et unikt grundlag for fortællingen og som alle deltagere - ikke mindst forfatteren – var meget begejstrede for.

Forfatteren skrev dramaet som et drama med replikker, som derefter blev checket af museets fagfolk, for at sikre, at dramaet var kulturhistorisk sandsynligt. Endelig blev dramaerne indspillet af vores instruktør, Christian Steffensen, som udvalgte et hold skuespillere. Indspilningerne foregik i DR's studier i Næstved og

København. Parallelt med denne proces arbejdede Ensemble Storstrøm med den musiske del. Vi havde valgt, at der skulle skabes helt nykomponeret musik til lyddramaerne og valget faldt på komponisten Pernille Sejlund, der allerede var kendt for flere spændende kompositioner. Hun skrev både en vignette til projektet, samt musik til indledning, scenskift og afslutning for hvert drama. Derefter blev kompositionerne indspillet af ensembles otte musikere i deres koncertsal på Fuglsang og til sidst mixet til de færdige lyddramaer. Resultatet er blevet 12 medrivende dramaer, spændende fra stenalder til velfærdssamfund i professionel kvalitet og af en varighed på hver ca. 10 minutter.

De tolv udvalgte steder og deres temaer var:

Ældre/ynge stenalder: Halskov vænge (megalitgrave)

Bronzealder: Merrit skov/Svanevig (bronzealderhøje)

Jernalder: Virket Vold (forsvarsanlæg)

Vikingetid: Fribrødre å (skibsværft)

Tidlig middelalder: runestenen ved Tillitse kirke

Sen middelalder: Maribo kloster (birgittinerkloster)

Renæssance: Nykøbing Slot (enkedronning Sophie, den udvalgte prins Christian)

Enevælde: Reventlow-Museet, Pederstrup (C.D.F. Reventlow)

Nationalisme: Frilandsmuseet, Maribo (1800-tallets samfund)

Industrialiseringen: Holeby Sukkerfabrik (Danmarks første sukkerfabrik)

Arbejderbevægelsen: Nakskov skibsværft (højborg for arbejderbevægelsen på LF)

Velfærdsstaten: Marinestationen i Gedser (koldkrigshistorie)

LANCERINGER AF LYDDRAMAER – ARRANGEMENTER

Hvert drama og sted blev lanceret ved en højtidelighed dagen før DR's serie "Historien om Danmark" blev sendt i TV. Selvom DR sløjfede to afsnit valgte vi at bibeholde de oprindelige 12 og havde således 12 lanceringer, som foregik på stederne. Til hver lancering blev der fortalt om projektet, vi hørte sammen lyddramaet og der blev givet en guidet tur af en af museets fagfolk. Samtidig blev markeringen af stedet afsløret. Oprindeligt var tanken at der skulle skabes landart installationer til stederne, men da denne del ikke kunne støttes, ændrede vi dette – efter aftale med Kulturstyrelsen – til skiltepiestaler og bænke. Ved flere af lanceringerne var der yderligere aktiviteter og der blev serveret tidstypisk mad. I forbindelse med stenalderen og jernalderen deltog Naturstyrelsen Storstrøm med mad.

Sideløbende med dette har museet udviklet et ledsagende sæt af hjemmesider, hvor brugerne kan finde information og baggrundsviden om projektet. Der har således løbende været bragt information om lanceringer, baggrundsviden, kort til stederne osv. På hjemmesiden findes nu alle tolv steder med faglig formidling og det er muligt at høre lyddramaerne. Hjemmesiden findes på www.stedetfortæller.dk.

PRESSE, "DEN STORE HISTORIEDAG" OG BIBLIOTEKERNE

Igennem hele forløbet har vi haft et tæt samarbejde med samarbejdspartneren DR P4 og den regionale avis, Folketidende. Det har betydet, at der forud for hver lancering har været bragt spots og interview i DR P4 samt helsiders omtaler af arrangementerne og baggrundsviden i Folketidende. Begge medier har vist stor interesse for projektet og DR foretog også indspilningerne af dramaerne. Som større event arrangerede vi sammen med DR P4, "Den Store Historiedag" som foregik som en heldagsevent på Reventlow-museet Pederstrup, hvor vi havde valgt perioden omkring 1800, som centrum for formidlere i dragter samt aktiviteter, som håropsætning, kaffebrygning, musik osv. Desuden afholdt instruktøren fra DR's "Historien om Danmark", Thomas Roger, et foredrag om serien. Sammen med DR P4 deltog vi også i arrangementet "Din by – en del af historien" i Nakskov med en lyttestation.

Guldborgsund bibliotek og Lollands bibliotek har også deltaget i projektet med foredrag, arrangementer og bogudstillinger.

KONKLUSION

Vi havde følgende mål for projektet ifølge vores ansøgning:

- at åbne landskabet med stedbundne fortællinger fra danmarkshistorien som regional ledsager til alle DR's udsendelser.
- at skabe lokal kulturhistorisk identitet og ejerskab til fortællingerne og stederne.
- at arbejde sammen med underrepræsenterede museumsgrupper og inddrage deres personlige oplevelser og modfortællinger
- at bidrage til oplevelsen af, at danmarkshistorien foregik alle vegne i landet og at udvikle interessen for stedets fortællinger gennem nyskabende format.
- at udvikle et stedsforankret formidlingsformat, der kan benyttes over hele landet

"Stedet fortæller danmarkshistorie" har været et vellykket projekt, der har været med til at sætte danmarkshistorien på landkortet i regionen i 2017. Museet har fået viden og erfaring med ledelse af projekter præget af kreative og kunstneriske profiler. Vi har haft et spændende og vellykket samarbejde med forfatter Ole Clifford, Ensemble Storstrøm, dramaturg Christian Steffensen, Lolland Bibliotek og Guldborgsund Bibliotek. Det er vigtigt for os, at blive dygtigere til at håndtere kreative projekter, da vi lægger vægt på samarbejde med mange forskellige partnere, og da vi ofte vælger en kreativ eller kunstnerisk tilgang til formidlingsarbejde. Både vores brugere og vores samarbejdspartnere har meldt tilbage, at de har været meget tilfredse og begejstrede for projektet. Brugerne har bl.a. lagt vægt på kvaliteten af lyddramaerne og skuespillet, samt på hele konceptet med at flytte historien tilbage til stederne. Projektet formidles også gennem drejebog for projektet (tilgængelig på www.stedetfortæller.dk) og en artikel, der er under udarbejdelse.

FREMTIDEN FOR "STEDET FORTÆLLER DANMARKSHISTORIE"

Bænke og skilte bliver fjernet med udgangen af året, da vi kun har fået midlertidige tilladelser til opstillingen, da det ofte er fredede områder. Lyddramaerne og al den viden vi har indsamlet vil fortsat være tilgængelig på vores hjemmeside. Da konceptet har været en trinvis lancering har projektet været rettet mod regionens beboere og ikke turisterne. I 2018 vil vi arbejde med, at målrette projektet mod turister. Dette vil vi gøre med udarbejdelse af en folder med kort og QR-koder til dramaerne, således at man fortsat kan tage ud og høre danmarkshistorie. Lyddramaerne og formidling af stederne vil også fortsat være at finde på www.stedetfortæller.dk.

BEVILLINGSMÅL

Vi har gennemført projektet i forhold til ansøgningen og fået ændringen af landart-delen med bænke/piedestaler godkendt af Kulturstyrelsen.

Projektlederen deltog i workshoppen 27.10 på Nationalmuseet.

Ved formidling af projektet har vi anvendt den visuelle identitet fra "Historier om Danmark" til plakater etc. og hvor muligt, og at projektet er støttet af Nordea-fonden. Ved lanceringerne har Nordea-fondens flag med logo vist vej til stederne.

Projektet blev påbegyndt i september 2016.

Lidt statistik

Lyddramaerne er blevet aflyttet mere end 2600 gange fra de steder vi kan registrere. Dertil kommer downloads og andre delinger.

Til de tolv lanceringsarrangementer deltog ca. 1000 gæster.

AFVIGELSER FRA SENESTE GODKENDTE BUDGET

Vi har udover tilskuddet fra Kulturstyrelsen modtaget 35.000,- fra Nordea-fonden (Sjælland Vest og Syd Bankråd) til bænke.

Udgifterne følger budgettet med udsving. Dramatikeren var billigere, ligeledes blev arrangementerne billigere end forventet hos Guldborgsund og Lolland bibliotek, da de måtte ændre planer som følge af rift om arrangementer. Omvendt er Museum Lolland-Falsters forbrug højere, da vi har lagt flere timer end forventet i forbindelse med lanceringsarrangementer og heldagsarrangementet "Den store Historiedag". Desuden blev bænkene og skiltene ikke fuldfinansierede.

Projektets regnskab indgår som en del af Museum Lolland-Falsters regnskab og bliver dermed revideret i februar 2018 af revisionselskabet Beierholm i forbindelse med revisionen af museets årsregnskab for 2017.